

המנהל הכללי
Office of the Director General
مكتب المدير العام

07/10/2021
א' חשוון תשפ"ב

משתתפים :

יאיר פינס, מנכ"ל משרד ראש הממשלה
אמיר ברקן, סמנכ"ל כלכלה ותשתיות משרד ראש הממשלה
ענת כרמל, אגף כלכלה ותשתיות משרד ראש הממשלה
רביב זית, אגף כלכלה ותשתיות משרד ראש הממשלה
גלבע זינגר, אגף פנים תכנון ופיתוח משרד ראש הממשלה
זחי דוד, סגן הממונה על התקציבים משרד האוצר
מתן יגל, רכז מקרקעין והגנ"ס באג"ת משרד האוצר
יגאל גוטשל, רפרנט תכנון והגנ"ס באג"ת משרד האוצר
גלית כהן, מנכ"לית המשרד להגנת הסביבה
אלון זקס, סמנכ"ל בכיר למשאבי טבע המשרד להגנת הסביבה
רן רייז, המשרד להגנת הסביבה
נעמה קאופמן, מנכ"לית משרד החקלאות
ערן אטינגר, סמנכ"ל משרד החקלאות
דלית זילבר, מנהלת מינהל התכנון
שחר סולר, מנהל אגף אסטרטגי, מנהל התכנון
שרון חצור, סמנכ"לית אסטרטגיה, משרד האנרגיה
אבנר פלור- סמנכ"ל תנועה, משרד התחבורה
רון מלכא מנכ"ל משרד הכלכלה
מתן סופרן, יועץ מנכ"ל משרד הכלכלה
עוז כץ, מנהל מינהל תעשיות משרד הכלכלה
עמיאל וסל, מנהל תחום מחקר ומדיניות משרד הבינוי והשיכון
טלי הירש שרמן, מנהלת אגף תורת הבנייה משרד הבינוי והשיכון
אליעד דויד, רמ"ט רשות מקרקעי ישראל
עידן הרשקוביץ, מנהל אגף בכיר פיתוח כלכלי ומנהל הפיתוח משרד הפנים
אריאל גלבע, רמ"ח עורף ומנ"ל המטה לביטחון לאומי
אפרת מיניביצקי, רח"ט קש"ח וארב"ל המטה לביטחון לאומי
אורי יחזקאלי, עוזר מנכ"ל משרד ראש הממשלה

הנדון: סיכום דיון מיום 4.10.21 מיפוי פעילות משרדי הממשלה בנושא משבר האקלים

רקע:

רה"מ קבע כי משבר האקלים מהווה אחד מהסוגיות המרכזיות בהן עוסקת הממשלה. לאור מורכבות הנושא ועל מנת להעמיק בו, נדרש משרד ראש הממשלה לבצע מיפוי של הפעולות אותן הממשלה מבצעת לטובת התמודדות עם משבר האקלים. לצורך כך מנכ"ל משרד רה"מ הפיץ למשרדים בתאריך 5.9.21 מכתב בו הוא מבקש מכל משרד לפרוט את הפעילויות אשר נעשות בתחומי הנוגעות למשבר האקלים. לאחר קבלת התייחסויות המשרדים, נקבע דיון עם המשרדים העיקריים אשר נוגעים לתחום על מנת לגבש תהליכי עבודה, בקרה ומעקב. כוונת משרד רה"מ היא לסייע לפעולות המשרדיות המתבצעות ולפעול למינוף החדשנות הישראלית בתחום האקלים לטובת המאמצים הבין לאומיים להפחתת פליטות הפחמן. במהלך הדיון הוצגו הפעולות המשרדיות המרכזיות של המשרדים: המשרד להגנת הסביבה, משרד האנרגיה, משרד האוצר (אגף תקציבים), משרד התחבורה, משרד החקלאות, משרד הכלכלה, משרד הבינוי והשיכון, מינהל התכנון, רשות מקרקעי ישראל ומשרד הפנים.

עיקרי הדיון:

1. לאחרונה ננקטו על ידי הממשלה מספר צעדים משמעותיים בנושא ההתמודדות עם משבר האקלים, ביניהם הצבת יעדים לאומיים הפחתת הפליטות לשנים 2030 (הפחתת 27% מסך הפליטות) ו-2050 (הפחתת 85%), וכן החלטת ממשלה על מנגנון לתמחור פליטות גזי חממה ("מס פחמן"), בצורה מדורגת החל משנת 2023. בנוסף, במסגרת תקציב המדינה הקרוב יוקצו תקציבים משמעותיים עבור משרדי הממשלה לצעדים בתחום הפחתת הפליטות וההתייעלות באנרגיה.
2. קיים אתגר משמעותי בתחום השטחים הזמינים עבור מתקני אנרגיה מתחדשת. משרד האנרגיה ציין את המחסור בשטח הנדרש (1,000,000-500,000 דונם) על מנת להגיע ליעדים שהוצבו בנוגע לשימוש באנרגיות סולאריות. אחת האפשרויות שהועלו היא חיבור ושיתוף פעולה לטובת הנושא עם מדינות נוספות באזור. סוגיית דו השימוש בקרקע חקלאית עבור אנרגיה סולארית (אגרו-וולטאי) דורשת העמקה וקידום, כאשר בימים אלו מתקיים פיילוט שמטרתו לבחון האם וכיצד משפיע השימוש באנרגיית השמש לייצור חשמל על הגידולים החקלאיים. תמ"א 10/ד/10/2 שאושרה לאחרונה מקלה על דו-שימוש בשטחי מחלפים, כבישים, בתי עלמין ועוד (כך שניתן להתקין פאנלים סולאריים על ידי היתר בלבד), אך לא כוללת התייחסות לדו-שימוש בחקלאות (כיום נדרשת תכנית מפורטת על מנת להתקין פאנלים בשטחים חקלאיים).

3. תחום הפסולת והמחזור דורש חיזוק והתייחסות, על מנת להפחית את הפליטות שמקורן בפסולת (מתאן). תפיסת המשרד להגנת הסביבה מתמקדת בעיקרון הפרדת הפסולת במקור, אך במקביל נדרשת גם הקמה של בין 2-3 מתקני השבה בארץ. כיום הפרויקט המתקדם ביותר הוא הקמת המתקן ברמת חובב, ובמקביל מקודמים פרויקטים נוספים על ידי המשרד להגנת הסביבה, יחד עם רמ"י והחשכ"ל. משרד הכלכלה העלה כי במידה ויעלה הביקוש לשימוש בחומרים ממוחזרים, הדבר יסייע לפעילותם של מפעלי מחזור רבים בארץ. כמו כן, המשרד העלה כי הוא פועל למציאת פתרונות בתחום התקינה – כיום לא ניתן להשתמש בחומרים ממוחזרים רבים, כיוון שאינם עומדים בתקינה הקיימת, מה שמונע שימוש נרחב אפשרי בפסולת.
4. סוגיית ההצפות והשטפונות מחייבת מאמצים בין משרדיים משמעותיים. הוצגו פעולות שנעשות בנושא מצד משרד החקלאות ומינהל התכנון, ביניהן איתור וטיפול בשטחי ניקוז מחוץ לערים, תכניות לניהול הנגר במרחב העירוני ומאמצי ניהול סיכונים בכלל רשויות הניקוז הארציות. כמו כן, החלה לפעול ועדה בין משרדית לניהול סיכונים שטפונות בהובלת מנכ"ל משרד רה"מ.
5. משרד הבינוי והשיכון, יחד עם מינהל התכנון, משרד החקלאות והרשויות המקומיות, פועלים להגדלת מספר העצים במרחב העירוני באמצעות הגדלת נפח בתי הגידול. עלה כי אין מדיניות ארצית אחידה בנושא, וכי בנושא דורש בחינה והעמקה לאור תרומתם המשמעותית של עצים לקליטת הפחמן והפחתת זיהום האוויר.
6. נציגי המל"ל העלו כי נושא האקלים צפוי להיכלל בהערכת המצב השנתית שתוגש לממשלה, על כלל השפעותיו הלאומיות, לרבות משמעויות בטחוניות, אסונות טבע ועוד. במקביל, מוביל המל"ל מאמצים בתחום מניעת שריפות ושטפונות.

סיכום מנכ"ל משרד רה"מ

1. ניכר כי ישנה עשייה ממשלתית נרחבת מאוד בנושא משבר האקלים. הפעולות הממשלתיות שנעשות הן מבורכות, יש להמשיך בהן ולדאוג שיקבלו מקום מרכזי בתכניות העבודה המשרדיות.
2. יתקיים דיון ייעודי בנושא הדו-שימוש בחקלאות (אגרו-וולטאי), לבחינת האפשרויות לקידום הנושא
3. בנוסף לסיוע השוטף למשרדי הממשלה בנושא, משרד רה"מ רואה עצמו כשותף מרכזי ב-3 תחומי פעולה בשלב זה:
 - אדפטציה ברמה הלאומית – משרד רה"מ יוביל את המאמצים למניעת שטפונות והצפות, שריפות וכיו"ב, בשיתוף הגורמים הרלוונטיים.
 - חדשנות ומו"פ – יתקיימו דיונים פרטניים מול משרד האוצר בהקשר מימון והשקעות בתחום המחקר והפיתוח של טכנולוגיות ישראליות, לרבות שת"פ בין לאומי. כמו כן, תיבחן

האפשרות ליצירת "sandbox" מקומי לבחינת טכנולוגיות בתחום. לשם כך נדרש ריכוז מאמץ בהקשרי הפחתת רגולציה ובירוקרטיה.

- פרויקטים – משרד רה"מ יוביל פרויקטים ספציפיים שדורשים הובלה בין משרדית והסרת חסמים, בדומה לנושא החסמים בדנור. ייבנה מאגר פרויקטים ממשלתיים בתחום האקלים, למעקב ולהאצת הביצוע.

4. יקבעו פגישות מעקב בפורום הנוכחי במטרה להמשיך בעבודת המטה הבינמשרדית המתואמת.